

Lakialoite LA 9/2022 vp

Sari Sarkomaa kok ym.

Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään tuloverolain (1535/1992) 127 a §:n 1 momentin muuttamista siten, että kotitalousvähennys laajennetaan koskemaan myös fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammatinharjoittajien tuottamaa verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla teke-
mää kotikuntoutuspalvelutyötä.

PERUSTELUT

Yleisperustelut

Kotikuntoutus on arvokasta ja tärkeää työtä, jolla ylläpidetään ja edistetään ihmisten arjen toimintakykyä ja tuetaan turvallista kotona asumista silloin, kun kotona pärjääminen ja arjen toimintoista suoriutuminen on heikentynyt ikääntymisen, sairastumisen, leikkauksen tai onnettomuuden seurauksena ja toimintakyky on laskenut merkittävästi. Kotona tapahtuvan kuntoutuksen tavoitteena on vahvistaa asiakkaan kykyä toimia mahdollisimman itsenäisesti omassa arjessaan.

Kotikuntoutuksen tavanomaiseksi perusesimerkiksi voidaan luonnehtia fysioterapeutin tai toimintaterapeutin ihmisen kotona antamaa kotikuntoutusta. Kuntoutuksessa fysioterapeutti rakentaa ihmisen toimintakykyä ja fyysistä perustaa karkeassa motoriikassa, ja toimintaterapeutti tukee ihmisen hienomotoriikkaa ylläpitävää kuntoutusta. Tämä on olennaisen tärkeää, sillä fyysisen toimintakyvyn on oltava riittävällä tasolla, jotta ihminen pääsee esimerkiksi nousemaan tuolilta ylös, liikkumaan portaissa, siirtymään vessaan, istumaan ja nousemaan vessasta pois ja jotta arjen tehtävät, kuten esimerkiksi tiskaaminen ja muu kuin perusliikkuminen, mahdollistuvat.

Fysioterapeutti ja toimintaterapeutti pystyvät antamallaan lääkinnällisellä kuntoutuksella ja fyysisillä harjoitteilla tukemaan, että perusedellytykset kotona asumiseen ja pärjäämiseen jatkuvat.

Etenkin koronaepidemian takia sekä jo pidempiaikaisen tutkimusnäytön perusteella kuntoutuksen ja liikunnan edistämiseen tarvitaan uusia keinoja. Tehokas toimenpide on laajentaa kotitalousvähennys koskemaan fysioterapiayritysten, toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammatinharjoittajien tuottamaa lääkinnällistä kotikuntoutusta sekä liikunnan ohjausta.

Lakialoite LA 9/2022 vp

Kotihoidossa olevat ihmiset ovat yhä iäkkäämpiä, huonokuntoisempia ja usein muistisairaita. Kotihoidon sairaanhoitajat ja lähihoitajat ovat ylikuormittuneita. Omaishoitajat ovat kovilla ja kaipaavat kipeästi lisätukea.

Julkisen sektorin tarjoama kotikuntoutus on aivan liian vähäistä tarpeeseen nähden, ja rinnalle tarvitaan muita keinoja ikääntyvän väestön toimintakyvyn edistämiseen ja ylläpitämiseen. Ikäihmisten liikkumiskyvyn ongelmista kaksi kolmasosaa johtuu liikunnan puutteesta — vain kolmannes vanhenemisestä. Liikkumattomuus romahduttaa nopeasti ihmisen toimintakyvyn ja elämänlaadun.

Suomessa oli vuoden 2019 lopussa 70 vuotta täyttäneitä henkilöitä 874 314. Heistä ympärivuorokautisessa hoidossa on noin 40 000 ja kotihoidon piirissä noin 52 000 ihmistä. Merkittävä osa senioreista asuu yksin ilman mitään apua ja tukea. Koronaepidemia ja monin osin liian kategoriset yli 70 vuotta täyttäneitä ihmisiä koskevat suositukset ovat entisestään lisänneet uudenlaisten apu- ja tukimuotojen merkitystä.

Mitä iäkkäämpi ihminen on, sitä todennäköisemmin hän tarvitsee tukea ja ohjausta liikuntaansa ja toimintakyvynsä ylläpitämiseen. Tuen avulla voidaan löytää ratkaisut arjessa selviytymiseen ja sopivaan liikkumiseen sairaudesta ja kivuista huolimatta. Olennaista on, että avun ja tuen saa nopeasti, ettei kipu kroonistu ja ettei liikkumattomuus aiheuta peruuttamattomia vahinkoja. Kotikuntoutus on vaikuttava toimi edistää terveyttä ja toimintakyvyn ylläpitoa niin, että iän karttues- sa ja sairauksista huolimatta kotona on mahdollista asua itsenäisesti, turvallisesti ja mielekkäästi.

Kotitalousvähennyksen laajentamisella kuntoutukseen on monia myönteisiä taloudellisia vaikutuksia inhimillisen elämänlaadun edistämisen lisäksi. Ikääntyneiden ja huonokuntoisten kotona selviytymisen tukemisella voidaan siirtää muita raskaampia palveluja ja ympärivuorokautista hoitoa.

Lakialoite toisi helpotusta myös yli 65-vuotiaiden vaikeavammaisten henkilöiden tilanteeseen, jotka putoavat Kelan maksaman kuntoutuksen piiristä. Kunnat hyvin harvoin jatkavat kuntoutuksen maksamista.

Työikäisistä esimerkiksi pienyritysten henkilökunta saa yleensä hyvin tyypistetyn työterveyshuollon, johon ei kuulu fysioterapiaa, toimintaterapiaa tai kuntoutusta. Suomessa on yli 230 000 yritystä, joissa on alle viisi työntekijää, mutta yhteensä niissä työskentelee noin miljoona suomalaista yrittäjät mukaan lukien. Kotitalousvähennys lisäisi aktiivisuutta oman työkyvyn vaalimiseen.

Kotitalousvähennyksestä säädetään tuloverolain 127 a §:ssä. Sanotun pykälän 1 momentin mukaan verovelvollinen saa vähentää tuloverosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä kotitalous-, hoiva- tai hoitotyöstä sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyöstä. Verottajan tulkinnan mukaan laissa tarkoitettavaksi tavanomaiseksi kotitalous-, hoiva- tai hoitotyöksi ei katsota fysioterapeutin tai toimintaterapeutin tekemää kuntoutuspalvelutyötä, vaikka työ tehtäisiin asiakkaan kotona. Näin ollen sanottu työ jää tällä hetkellä kotitalousvähennyksen ulkopuolelle.

Lakialoite LA 9/2022 vp

Yhteiskunnan on eri keinoin pyrittävä mahdollistamaan nykyistä paremmin ihmisten toimintakykyä ja hyvinvointia tehokkaasti edistävien kotikuntoutuspalvelujen hankkiminen. Yksi tällainen keino on huomioida sanotut palvelut nykyistä paremmin verotuksessa. Aloitteessa esitetään, että tuloverolain 127 a §:n 1 momentti muutetaan siten, että fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammatinharjoittajien verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla tekemä kuntoutuspalvelutyö otetaan kotitalousvähennyksen piiriin.

Säännökohtaiset perustelut

127 a §:n 1 momentti

Voimassa olevan tuloverolain 127 a §:n 1 momentin mukaan verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (*kotitalousvähennys*). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Sanottua listaa kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä esitetään täydennettäväksi siten, että jatkossa myös fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammatinharjoittajien verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla tekemä kotikuntoutuspalvelutyö tulisi vähennykseen oikeuttavaa työtä koskevan määritelmän piiriin. Tarkempia säännöksiä sääntelyn tulkinnasta antaisi Verohallinto.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuloverolain (1535/1992) 127 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1557/2019, seuraavasti:

127 a §

Kotitalousvähennys

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (*kotitalousvähennys*). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö, asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö sekä fysioterapia- ja toimintaterapiayritysten sekä vastaavien ammatinharjoittajien verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla tekemä kotikuntoutuspalvelutyö. Vähennys on enintään 2 250 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

Lakialoite LA 9/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 23.2.2022

Sari Sarkomaa kok
Pauli Kiuru kok
Kalle Jokinen kok
Paula Risikko kok
Mia Laiho kok
Jari Kinnunen kok
Sari Multala kok
Marko Kilpi kok